

overalt i Landet kommer gode og funde Arbeiderboliger. Derfor mener jeg, at det er aldeles nødvendigt, at man fra dette Synspunkt maa bibeholde de jordløse Huse. Jeg tror nu ikke som det ærede Medlem fra Fredensborg, at den lette Afgang, som Folk herved ville faae til at skaffe sig en Eiendom, vil bevirke, at de gaa hen og indgaa letfindige Ægtestaber. Jeg tror tværtimod, at det snarere kunde siges at have den modsatte Virkning. Det er netop den store Forskjel mellem de Folk, som her er Tale om, og andre Samfundsklasser, at det fra først af for hine stiller sig i Reglen som temmelig haabløst at komme til at besidde en lille Eiendom eller eget Hus og Hjem, og det er denne Haabløshed, som jeg tror medfører, at de letfindigt indlade sig paa Foretagender, som andre Samfundsklasser flere Gange betænke sig paa. Jeg mener, at den Omstændighed, at enhver dygtig Karl veed, at han ved at arbejde nogle Aar og spare sig en lille Skilling sammen kan gjennem dette indirekte opnaa at faae lige saa meget tillaaens med Statskassens Garanti og derved skabe sig eget Hus og Hjem, vil have en ganske særlig Betydning langt ud over det, som Lovforslagets Ord tilfiger. Vel kan han ogsaa leie Hus, og allerede ved det Lovforslag, vi havde for forleden, som Spørgsmaalet frem, idet man vilde søge at paalægge Gierne Begrændsninger med Hensyn til Opfigelse af Leieforholdet. Naar man altsaa søger, at der er Trang dertil, forekommer det mig, at det maa staa klart, at der er en ganske anderledes Trang til at arbejde for Selveieendom, thi dersom det kunde opnaas i større Udstrækning, ogsaa kun hvor der er Tale om Boliger, vil der være saa meget mindre Trang til noget Baaand paa Forholdet mellem Giere og Leiere. — Med Hensyn til de Midler, hvorved disse Formaal søges opnaaede, er der kun eet Punkt, jeg vil udtale mig bestemt imod i Anledning af, hvad der er fremhævet fra anden Side, at det skulde være hensigtsmæssigt at blande Kommunerne ind i denne Sag. Jeg mener, at det vilde være aldeles forkasteligt; i det Hele, det Princip at drage Kommunerne ind i enhver Sag er vistnok meget farligt. De ere allerede saa vidt inde i Jernbaneanlæg, Havneanlæg og deslige, som jeg tror vi paa nogen Maade maa ønske dem. Jeg fastholder mit Ønske om, at Kommunerne maa beholde som hidtil det egentlige, virkelige Fattigvæsen, og i den Henseende holder jeg saa stærkt derpaa, at jeg meget nødt vilde se et Lovforslag blive til Lov som det, der fra anden Side er paapeget, hvorved der skulde gribes direkte ind i dette Forhold. Jeg mener, at Fattigvæsenet bør de beholde og det saa selvstændigt som muligt, men derimod saa saa Anliggender som muligt af den Natur som den foreliggende Sag. Det kunne de paa ingen Maade overse, og det er ogsaa langt

farligere at lade dem faae med disse Sager at gjøre end at lade en saadan lille Forening støttes alene af Staten. Dertil kommer, at forsaavidt Kommunens Medvirkning kun skulde udstrækkes til Foragionerne, vil det jo være i deres egen Interesse, at Beboerne i deres Kreds faae saa store Laan som muligt, saa jeg tror ikke, at der egentlig opnaas nogen Garanti ad den Vej. Forsaavidt man siger, at Statsgarantien overhovedet skulde være noget principtridigt, skal jeg ikke indlade mig paa at komme tilbage til de Exempler, som have været ansætte for at modbevise dette, men det forekommer mig, at man som almindelig Sætning maa kunne sige, at der her ikke er noget Principtridigt, thi hvad gjør Staten? Den offerer ikke direkte eller ligefrem sine Midler, den gaar ikke ud over, hvad der er erkjendt ved saamange andre Leiligheder, at vi skulle søge at fremme, nemlig Selvhjælp. Der er ikke i noget Tilfælde Spørgsmaal om at forære Folk Noget her, kun at komme dem til Hjælp, der enten have en Formue af Konservere eller en Formue at erhverve, altsaa kun dem, som enten ville udvide eller forbedre eller bevare deres Stilling. Det er dem, som man søger at komme til Hjælp paa en Maade, som jeg tror, naar Sagen bliver godt administreret, i Virkeligheden ikke vil medføre noget Tab for Statskassen, thi selv naar vi tage Hensyn til jordløse Huse, hvorunder ogsaa maa indbefattes dem, der have Grund og en lille Haveplads, er der dog en temmelig fast og konstant Værdi paa dem. Det staa altsaa for mig, som om Staten virkelig ikke her løber nogen stor Fare. — Med Hensyn til de Forandringer, der have været paa Tale, vil jeg indrømme, at jeg strax sølte mig tiltalt ved, hvad der fremkom fra det ærede Medlem fra Skjelsfjor (Holstein-Holsteinborg) men for saa vidt man til den ene Side skulde gaa høiere op og paa den anden Side udbyde de jordløse Huse, maa det dog kun ske under Forudsætning af, at man saa vidste, hvad man skulde gjøre for de jordløse Huse paa anden Maade. Der maatte da for deres Vedkommende træffes nye Foranstaltninger ganske for sig selv. Om disse og om de smaa Eiendomme i Kjøbstæderne vil jeg sige, at der gaar det mere direkte ud paa at tilveiebringe bedre og sundere Arbeiderboliger, men jeg tror dog, at det vil være hensigtsmæssigt at gaa den Vej, man her er gaaet, og, som jeg udtalte før, tror jeg ikke, at der er stor Fare derved. Komme vi derimod først ind paa den anden Vej og gaa op til 5,000 Kr., komme vi derved ind paa et Øbet, hvor der egentlig ikke er Tale om noget Offer, thi der er der aldeles ikke nogen Fare. Værdiforholdene for Eiendomme med 5,000 Kr. Værdi ere saa sikre og stabile, at det ikke vil være noget Offer for Statskassen at garantere for dem. Smidertid indrømmer jeg, at Lilliden til